

חקירת המיטרה בכרשת הדלפת

סודות הפיחות האחרון העלחה כי

הבנקים מכרו נת"ד ערב הפיחות

חוקר זיגל

סוד המהפך הודלף! ספרים הרוויחו מיליונים מהידיתה המוקדמת על הפיחות הצפוי בשער הלירה! כך קבע העולם הזה (2006) שלושה ימים אחרי שהממשלה הודיעה על המהפך הכלכלי הגדול, לפני כחודש ימים.

שבוע החליט היועץ-המישפטי לממשלה, הפרופסור אהרון ברק, להורות למיטרת ישראל לפתוח בחקירה על רכישות הנת"ד ערב הפיחות ובתקופה שקדמה לכך.

החלטתו של ברק למסור את נושא רכישות הנת"ד לחקירה המיטרה מאשרת את גילויי העולם הזה כי אכן היו קניות בלתי-סבירות של נת"ד (ניירות-ערך תמורת דולארים) זמן קצר לפני הפיחות. בין השאר תצטרך המיטרה לחקור עתה אם היתה הדלפה של סוד הפיחות, ומיהם האנשים שמסרו מידע זה.

היועץ-המישפטי לממשלה החליט להיכנס לעובי הקורה ולבדוק פרשה זו ביסודיות ביום הרביעי, ה-2 בנובמבר השנה, בעת שהגיע לידיו גיליון העולם הזה ובו כתבת השער שקבעה כי סוד הפיחות הודלף. הכתבה הסתמכה על חקירה מהירה שערכתי מייד עם כניסת המדיניות הכלכלית החדשה לתוקפה.

החקירה העלתה כי ביום החמישי, יום לפני ההודעה הרישמית על השינוי בשער הלירה, היו רכישות עצומות של נת"ד בבורסה, בהיקף בלתי-רגיל, וכן רכישות של דולארים בבנקים עליידי אנשים שהיו רשאים לרכוש דולארים, באותה כתבה פירטתי את שמותיהם של 22 הפקידים הבכירים במשרד המשפטים הממשלתיים שסוד הפיחות הצפוי היה ידוע להם.

היה זה הפירסום היחיד בעתונות הישראלית שהצביע על תופעה תמוהה זו. עוד באותו יום, אחרי קריאת כתבה, פנה הפרופסור ברק למפקח על הבנקים, עודד מסר, ביקש ממנו לבדוק את רכישות הנת"ד בעשרה הימים שקדמו לפיחות.

איזה דולארים

הוזכרו בשיחה?

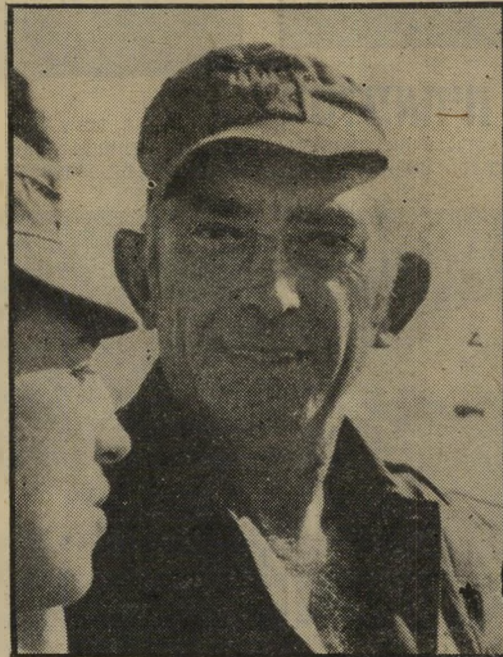
א זכר הפרט המאלף ביותר התברר לי רק אחרי שהכתבה כבר ראתה אור. הסתבר כי קיימת אפשרות לרכוש נת"ד שלא באמצעות עסקות הנרשמות בבורסה, אלא ישירות מהבנקים.

קיומה של אפשרות זו מצביע, לכאורה, על כך שאנשים שידעו על הפיחות הצפוי עוד ביום השישי בבוקר — שעות ספורות לפני שהבנקים נסגרו ונמסרה הודעה רשמית על הפיחות — יכלו לרכוש גם ביום השישי נת"ד, בצורה ישירה מהבנקים.

מידע נוסף זה הועבר אל ברק באמצעות עתונאי אחר, שנפגש עימו לשיחה. כתוצאה מכך הורה היועץ המישפטי למפקח על הבנקים לבדוק אם היו רכישות נת"ד גם ביום השישי. ברק עצמו הופתע לשמוע כי קיימת אפשרות כזו.

לפני כעשרה ימים קיבל ברק נתונים שהביאו אותו למסקנה כי לכאורה אכן היו מספר רכישות גדולות של נת"ד בימים שקדמו לפיחות. החומר הועבר לראש מחלקת חקירות הונאה במיטרה, ניצב-מיטרה בנימין זיגל. עתונאים להם נודע על מימצאי הבדיקה הטרום-יתית התבקשו לעכב את פירסום הידיעה על כך. הסיבה: לאפשר למיטרה לחקור בפרשה מבלי שהמועמדים לחקירה יוכלו לטשטש עקבות ולהשמיד חומר הקשור בעסקאות אלה.

המלאכה המצפה לזיגל וחוקריו היא קשה ביותר. הם קיבלו לידיהם רשימה הכוללת שמות של גופים ואנשים שרכשו כמותי נת"ד. הנראות בלתי-סבירות בהתייחס לנטיות שהיו באותה תקופה בשוק המניות וניירות-הערך. על החוקרים יהיה לגלות ולהוכיח אם יש קשר כלשהו

יבואן ספקטור

שימוחה ארליך
החבאר
בשורת הטוד על ביטול
העיקוף על הצמבע
אבל ספסוים הרוויחו
צילנים ביטול אחר

סוד
המהפך
הודלף!

שער "העולם הזה" 2006

בין רכישות אלה לבין אותם עובדי המדינה שידעו על הפיחות מראש.

אחת הדוגמאות לקשיים העלולים להיערם בדרכם של החוקרים קשורה בשמועה על רכישה גדולה של דולארים, שנעשתה ערב הפיחות האחרון בידי איש העסקים התלי-אביבי אליהו ספקטור.

יועץ-מישפטי ברק

ספקטור הוא יבואן גדול של כלי-בית, בעיקר מתוצרת פייקס הצרפתית ווג'בווד הבריטית. הוא פעיל בעיסוקי ציבור ויחד עם המשקיע הצרפתי מוריס קאהן הקים את קרן אור לצה"ל, גוף וולונטארי המתרים אנשי-עסקים בצרפת לרכישת מיתקני-ספורט ובידור ליחידות צה"ל. ספקטור הוא גם תומך של תנועת החרות ושל אריאל שרון. הוא העביר לפני הבחירות תרומות מצרפת לקרנות הבחירות שלהם.

אחת הידיעות שהגיעו אל החוקרים היתה כאילו שוחח ספקטור ביום החמישי שקדם לפיחות, בשעה שלוש אחרי-הצהריים, עם אחד מאנשי לישכת ראש-הממשלה וכי בשיחה זו דובר על דולארים.

אישיותו של האיש עימו שוחח ספקטור היא מעל לכל רבב וחשד. לפיכך נראה בלתי-סביר שאותו איש עלול היה להדליף את סוד הפיחות. בדיקה העלתה כי ספקטור שוחח עם לישכת ראש-הממשלה כדי להזמין את מנחם בגין לארוחת-ערב עם משלחת תורמי אגודת קרן אור שהגיעה מצרפת לביקור בארץ, וכי אם הוזכרו דולארים באותה שיחה היה זה בהקשר לתרומותיהם של הנדבנים.

במספר שיחות שקיימתי עם אליהו ספקטור, כדי לבדוק את הפרשה, הוא הכחיש בתוקף כאילו רכש נת"ד או דולארים לפני הפיחות. למרות שכיבואן הוא היה רשאי גם עלי-פי התקנות הקודמות לרכוש דולארים ולהחזיקם. ספקטור הצהיר על אמונו הרב בלירה הישראלית, טען כי שבוע לפני הפיחות המיר סכום של \$1475 כדי לכסות גרעון באחד מחשבונותיו. הוא הצהיר בצורה חד-משמעית שלא הותירה כל מקום לספק, כי לא רכש נת"ד בשום בנק, כי אין לו מטבע זר, וכי שוחח עם לישכת ראש-הממשלה רק על הזמנתו של מנחם בגין לסעודה עם תורמי קרן אור.

גם האישיות במשרד ראש-הממשלה, עימה שוחח ספקטור, אישרה את תוכנה של השיחה עימו, והגדירה את האפשרות כאילו נרמז לספקטור, אפילו בהיסח הדעת, על הפיחות הצפוי במילה אחת: **בדוה!**

מי היו

מדליפי הסוד?

יתכן ותוצאות הבדיקה היו מבטלות כל חשד שאכן בוצעו רכישות מטבע-זר בלתי-סבירות עליידי ספקטור בתקופה שקדמה לפיחות. אולם בדיקה של חשבונות הבנק של ספקטור העלתה מאוחר יותר תמונה שונה לחלוטין ממה שאמר בשיחה עמי.

ביום ה-28 באוקטובר, יום הפיחות, החזיק ספקטור בחשבונו בבנק לאומי סניף מגדלור סכום של כ-24 אלף דולאר. כמה ימים לאחר מכן הגיעה היתרה של חשבונו בסניף בנק דיסקונט ברחוב דיזנגוף לסכום של 12 אלף דולאר. אחזקת סכומים אלה היתה כשרה וחוקית, ואפילו אם רכש ספקטור סכומים אלה ערב הפיחות ייתכן שהרכישה היתה מיקרית בלבד.

מיקרה זה מצביע על כך שגם אם תגלה המיטרה רכישות גדולות של מטבע זר ערב הפיחות, אין כימעט אפשרות לוודא אם הן נעשו במתכוון ואם הן התבססו על מידע מוקדם שדלף אל הרוכשים. אולם בעינה עומדת העובדה שערב הפיחות אכן בוצעו רכישות נת"ד ומטבע-זר בסכומים העולים על הממוצע שהיה מקובל בשוק עד אז.

כמה עשרות אנשים וגופים רכשו ערב הפיחות נת"ד ודולארים בסכומים של מיליונים. היקף העיסוקת יש בו כדי להצביע על כך, שלפחות לחלק מהרוכשים היה מידע מוקדם על השינוי העתידי בשער הלירה. רק חקירה מאומצת ובלתי-שיגריתית תוכל לגלות מי היו מדליפי הסוד, שהעשיר קבוצה קטנה של אנשים.

יגאל לביב